

- Kokeessa saa käyttää laskinta, mutta se ei saa olla ohjelmoitava.
  - Kokeessa saa olla mukana itse käsin kirjoitettu muistilappu (yksi A4, molemmat puolet).
- Muistilappu tulee palauttaa koepaperin mukana.**

Yleisiä vakioita

$$g = 9.80 \text{ m/s}^2$$

$$\epsilon_0 = 8.854 \times 10^{-12} \text{ C}^2\text{N}^{-1}\text{m}^{-2}$$

$$\mu_0 \approx 4\pi \times 10^{-7} \text{ TmA}^{-1}$$

$$e = 1.602 \times 10^{-19} \text{ C}$$

$$m_e = 9.109 \times 10^{-31} \text{ kg}$$

$$\mu_B = 5.788 \times 10^{-5} \text{ eV/T}$$

$$k = 1.381 \times 10^{-23} \text{ J/K}$$

Erityiskaavoja

$$\vec{A} \times \vec{B} = (A_y B_z - A_z B_y)\hat{i} + (A_z B_x - A_x B_z)\hat{j} + (A_x B_y - A_y B_x)\hat{k}$$

$$\text{Pallo: } A = 4\pi r^2 \text{ ja } V = \frac{4}{3}\pi r^3.$$

$$\text{Ympyrä: } A = \pi r^2.$$

$$\text{Magneettikenttiä: } B = \mu_0 n I, \quad B = \mu_0 I / (2\pi r),$$

$$B = \mu_0 N I / (2\pi r), \quad B = \mu_0 N I / (2R)$$

1

Sähköinen potentiaali tietyssä alueessa on

$$V(x, y, z) = (2.0 \text{ V/m}^2)x^2 + (4.0 \text{ V/m})y + 12 \text{ V}.$$

Pisteet $A = (3.0 \text{ m}, 2.0 \text{ m}, 0.0 \text{ m})$ ja $B = (1.0 \text{ m}, 3.0 \text{ m}, 0.0 \text{ m})$ kuuluvat kyseiseen alueeseen.

- Laske sähköisen voiman testivaraukseen $q = 1.5 \mu\text{C}$ tekemä työ, kun testivaraus siirtyy pisteestä A pisteeseen B .
- Laske sähkökenttä pisteessä A .

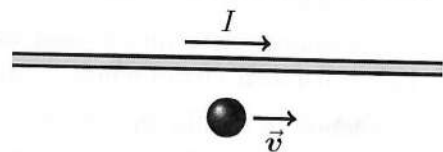
2

Hiilivastusta käytetään ulkolämpötilamittarina kytkemällä se jännitelähteeseen, jonka $\mathcal{E} = 9.00 \text{ V}$ ja sisäresistanssi 10.00Ω . Jännitelähde on sisätilassa vakioämpötilassa. Vastuksen läpi kulkee virta 18.00 mA , kun vastuksen lämpötila on 20.0°C .

- Mikä on vastuksen resistanssi sen ollessa lämpötilassa 20.0°C ?
  - Mikä on vastuksen resistanssi sen ollessa lämpötilassa 30.0°C ?
  - Mikä on vastuksen läpi kulkevan virran suuruus vastuksen ollessa lämpötilassa 30.0°C ?
- Hiilen resistiivisyyden lämpötilakerroin $\alpha = -0.00050 \text{ K}^{-1}$.

3

Negatiivinen pistevaraus ($q = -2.0 \text{ nC}$) kulkee pitkän, suoran johtimen vieressä nopeudella, jonka suuruus on $1.5 \cdot 10^4 \text{ m/s}$ ja suunta on sama kuin johtimessa kulkevan virran ($I = 1.2 \text{ A}$).

- Laske varaukseen kohdistuvan magneettisen voiman suuruus, kun varauksen etäisyys johtimen keskiakselista on $1.2 \mu\text{m}$. Voit laskea virtajohtimen aiheuttaman magneettikentän käyttäen valmista kaavaa tai Ampèren lain avulla. (4p)
- Selvitä perustellen varaukseen kohdistuvan voiman suunta. (2p)

4

Ympyränmuotoisen poikkileikkauksen (säde 1.0 cm) omaavassa solenoidissa on $N = 150$ kierrosta. Solenoidin pituus on $\ell = 15.0 \text{ cm}$ ja sen sisusta on tyhjä. Solenoidin läpi menevän virran suuruus kasvaa tietyllä ajanhetkellä tahdilla $dI/dt = 120 \text{ A/s}$.

- Laske Faradayn lain avulla solenoidiin itseindusoituneen sähkömotorisen voiman (emf) suuruus. Vihje: Solenoidille $B = \mu_0 n I$, missä $n = N/\ell$ on solenoidin kierrostiheys. (4p)
- Laske edellisen kohdan avulla solenoidin itseisinduktanssi L . (2p).

Valitse jokaisessa kohdassa vain yksi väittämistä A—D. Merkitse vastauspaperiin vastauksesi (muodossa 1.A, 2.A, ...) **kysymysten järjestyksessä**. Jokainen oikea vastaus (1p), väärä vastaus ($-\frac{1}{4}$ p), ei vastausta (0p). Tehtävän lopulliset pisteet saadaan pyöristämällä pisteet normaalein pyöristyssäännöin kokonaisluvuksi. Koko tehtävästä ei voi saada negatiivisia pisteitä.

5.1. Kondensaattori on varattu paristolla jännitteeseen V , jonka jälkeen **paristo on irrotettu**. Mitä tapahtuu kondensaattorin jännitteelle, kun levyjen väliin työnnetään muovieriste?

- A. Jännite kasvaa.
- B. Jännite pysyy samana.
- C. Jännite pienenee.
- D. Jännitteen muutos riippuu työntövoiman suuruudesta.

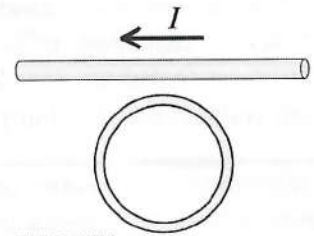
5.2. Sähkökentässä oleva positiivinen varaus kokee sähkökentän aiheuttaman voiman $\vec{F}_E$. Mihin suuntaan $\vec{F}_E$ osoittaa?

- A. $\vec{F}_E$ on sähkökenttäviivan suuntaan.
- B. $\vec{F}_E$ on kohtisuorassa sähkökenttäviivaa vastaan.
- C. $\vec{F}_E$ on päinvastaiseen suuntaan kuin mihin sähkökenttäviiva osoittaa.
- D. Mikään kohdista A-C ei kerro oikein $\vec{F}_E$:n suuntaa.

5.3. Magneettikentässä liikkuva negatiivinen varaus kokee magneettikentän aiheuttaman voiman $\vec{F}_B$. Mihin suuntaan $\vec{F}_B$ osoittaa?

- A. $\vec{F}_B$ on magneettikenttäviivan suuntaan.
- B. $\vec{F}_B$ on kohtisuorassa magneettikenttäviivaa vastaan.
- C. $\vec{F}_B$ on päinvastaiseen suuntaan kuin mihin magneettikenttäviiva osoittaa.
- D. Mikään kohdista A-C ei kerro oikein $\vec{F}_B$:n suuntaa.

5.4. Pitkän suoran virtajohtimen viereen asetetaan pyöreä johdinsilmukka kuvan mukaisesti. Suoran virtajohtimen virta kulkee vasemmalle ja **virran suuruus kasvaa**. Millainen virta indusoituu johdinsilmukkaan?

- A. Indusoitunut virta on nolla.
- B. Indusoitunut virta on kuvassa myötäpäivään.
- C. Indusoitunut virta on kuvassa vastapäivään.
- D. Indusoituneen virran suunta riippuu virran I suuruudesta.

5.5. Solenoidin sisällä on ferromagneettista materiaalia, jonka magnetisaatio on aluksi nolla. Mitä materiaalin sisällä olevalle magneettikentälle tapahtuu, kun solenoidin **virta I kasvaa tasaisella vauhdilla** pitkään?

- A. Magneettikenttä kasvaa koko ajan suoraan verrannollisena virtaan I .
- B. Magneettikenttä kasvaa eksponentiaalisesti verrannollisena virtaan I .
- C. Magneettikenttä kasvaa ensin nopeammin, mutta kasvu muuttuu lopulta erittäin hitaaksi.
- D. Magneettikenttä ei riipu solenoidin virrasta I lainkaan.

5.6. Kondensaattoria varataan viereisen kuvan piirissä **vakiojännitelähteellä** $\mathcal{E}$. Mikä seuraavista lauseista on totta?

- A. Piirin virta pienenee kondensaattorin varauksen kasvaessa.
- B. Piirin virta pysyy koko ajan samana ja on suurempi kuin nolla.
- C. Piirin virta kasvaa kondensaattorin varauksen kasvaessa.
- D. Piirin virta on koko ajan nolla.

